

การประเมินความเสี่ยง การทุจริตในประเด็นที่ เกี่ยวกับการรับสินบน

องค์การบริหารส่วนตำบลตาปูน

อำเภอก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

จัดทำโดย
สำนักปลัด ๔

Contact

- ☎ 036-262882
- 🌐 <https://www.taopoon.go.th/index.php>
- ✉ taopoon2019@gmail.com

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลเตาปูน อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็น หลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่เกิด การทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็น ความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกัน ล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงาน ทุกครั้ง และแทรกกิจกรรม การตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความ เสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระ งานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความ เสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

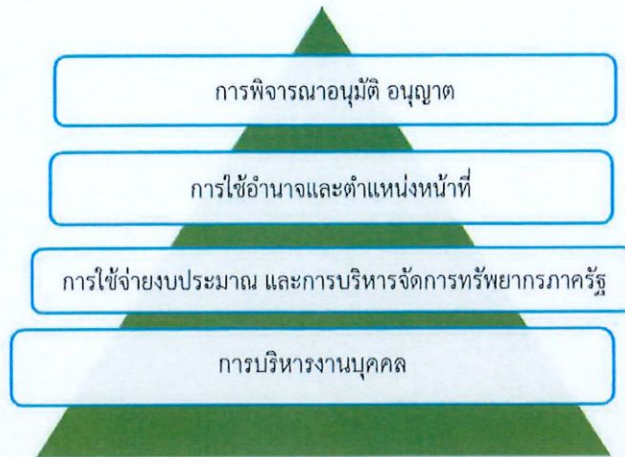
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

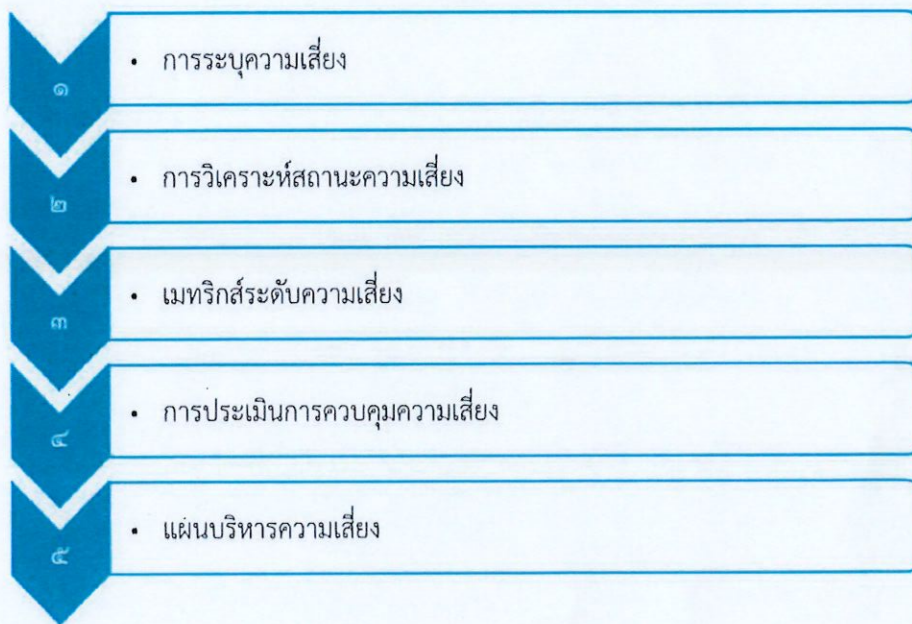
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

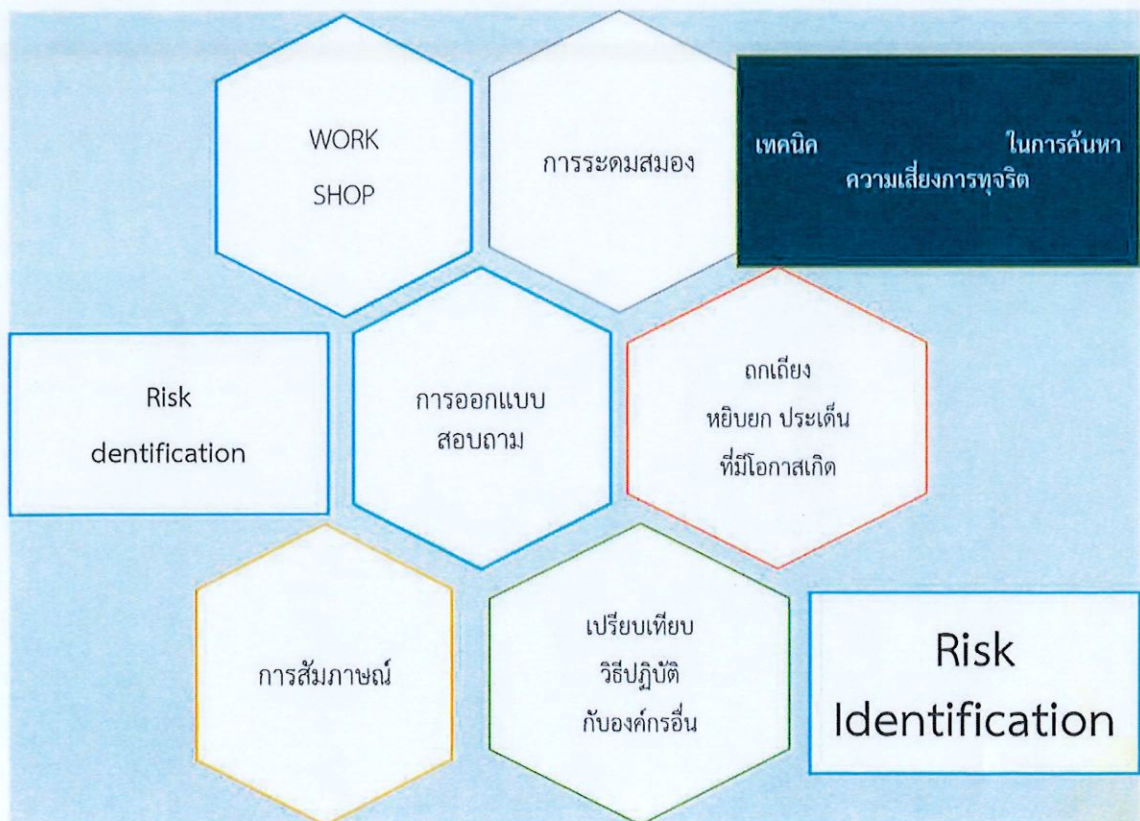

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ 1 ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มี ดำเนินอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิด ล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

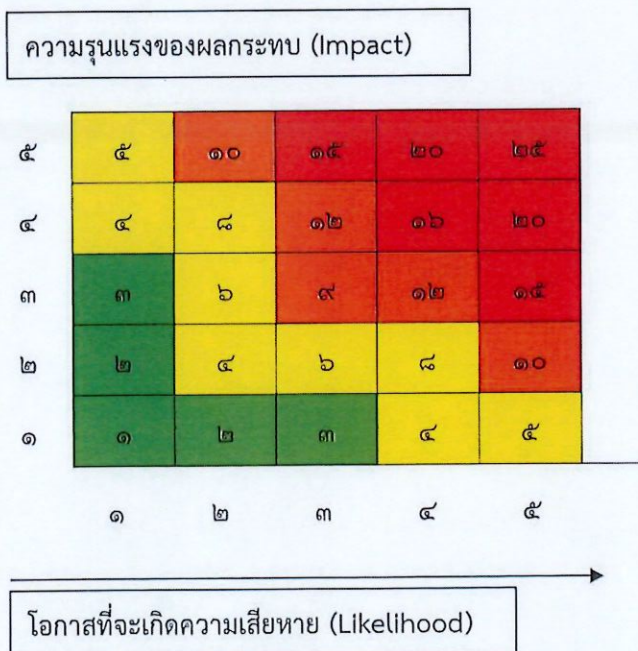
ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่ประเมิน ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความ เสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
<p>1. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558</p>	<p>การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารความเสี่ยงที่พบ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> เรื่อง แบบแปลนการก่อสร้าง ที่พบว่า ผู้ขออนุญาตจะแจ้งเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก ว่าไม่สามารถจัดทำเองได้ ผู้มาขออนุญาตแสดงความจำนงให้ เจ้าหน้าที่รับจ้างเขียนแบบแปลนการก่อสร้างให้กับตน เจ้าหน้าที่รับตกลงรับจ้าง เขียนแบบแปลนการก่อสร้างให้กับผู้มารับบริการ 	ปานกลาง	<ol style="list-style-type: none"> ขอความร่วมมือหน่วยงาน บริษัท ห้างร้านหรือผู้รับจ้างเขียนแบบ ออกแบบการก่อสร้างในพื้นที่ เรื่องข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลผู้รับจ้างเขียนแบบ ออกแบบการก่อสร้าง และประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันพร้อมเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ผู้บริหารกำกับในเรื่องการรับจ้างการเขียนแบบแปลนการก่อสร้างต่อผู้มาติดต่อขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง หรือรื้อถอนเพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์คู่มือการปฏิบัติงาน การจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบและช่องทางกการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตมีขอบของเจ้าหน้าที่ให้ผู้มาติดต่อรับทราบ จัดทำโครงการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความสะอาดอาคารชุดดินและถมดิน ตามที่ได้ตั้งไว้ในข้อบัญญัติ 	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
<p>2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ</p>	<p>1. ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่มหรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้ตัวเร็วขึ้น</p> <p>2. มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติเพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติอนุญาต</p> <p>3. ให้บริการไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ใช้เวลาให้บริการนานกว่าที่กำหนดไว้</p>	สูง	<p>1. มาตรการ NO Gift Policy</p> <p>2. โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>3. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล</p> <p>4. โครงการบุคลากรต้นแบบ ด้าน “บริการเป็นเลิศ”</p> <p>5. โครงการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service)</p> <p>6. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางบริการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงาน</p>	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
3.การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>การใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรของรัฐความเสี่ยงที่พบ คือการสั่งซื้อวัสดุสำนักงานจำนวนมากหลายรายการพร้อมกัน แต่ผู้รับจ้างส่งมอบหลายครั้ง อาจก่อให้เกิดความสับสนในการตรวจนับจำนวน และเมื่อพบว่าจำนวนสิ่งของไม่ครบอาจมีการขอรับเป็นสิ่งอื่นเพื่อประโยชน์ส่วนตัว</p>	ปานกลาง	<ol style="list-style-type: none"> 1.แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุไมเคอร์ แต่งตั้งบุคคลได้บุคคลหนึ่งซ้ๆ ควรมีการหมุนเวียนตัวบุคคลให้ครอบคลุม และเวียนตรวจรับงานที่แตกต่างกันจากเรื่องเดิมๆ เพื่อป้องกันการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ประกอบการ และนำมาเอื้อประโยชน์ระหว่างคณะกรรมการและผู้ประกอบการ 2. กำหนดเงื่อนไขการจัดซื้อ ต้องกำกับให้ทำบันทึกข้อความ เพื่อแจ้งรายละเอียดคงเหลือทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาถึงความจำเป็นที่ต้องซื้อ และการอนุมัติให้มีการจัดซื้อ 3. กำกับผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ 4. กำกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้ทำการตรวจรับด้วยความรอบคอบถูกต้องชัดเจน 5. กำกับให้มีการจัดทำทะเบียนคุณสมบัติสำนักงานให้เป็นปัจจุบัน 6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง และระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง 	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่ประเมิน ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
4.การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายโอนเลื่อน ตำแหน่ง/เงินเดือนและการ มอบหมายงาน ไม่เป็นธรรม เอาแต่พวกพ้อง หรือมีการ เรียกรับเงินเพื่อให้ได้รับการ แต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	ปานกลาง	1. มาตรการเปิดเผยข้อมูลการบริหาร และพัฒนาทรัพยากรบุคคลแก่สาธารณะ 2. มาตรการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน บุคคล 3. กิจกรรมสร้างความโปร่งใสในการพิจารณาเลื่อน ขั้นเงินเดือน 4. มาตรการนำผลการประเมินความพึงพอใจของ ประชาชนในการให้บริการมาใช้ในการเลื่อนขั้น เงินเดือนของบุคลากร	

หมายเหตุ : 1. กรณีหน่วยงานที่ไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
ให้ระบุว่า “ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับทรัพย์สินไม่เหมาะสมในการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตาม
พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘”
2. ต้องระบุให้ครบทุกประเด็น ***